

Vrijdag 14/08/1914 - ochtendeditie

Tilburg, 13 augustus.

Uit Rotterdam hedenochtend vroeg vertrokken, na een allernaangenaamste nacht op de grond zonder matras in een tot de nok met Engelsen en Amerikanen gevuld Rotterdams hotel te hebben doorgebracht, arriveerde ik om 9 uur in Tilburg.

Als overal in Nederland ook hier gedruktheid. Anders een nijver centrum, is de bedrijvige stad thans doods en verlaten, al brengen de militairen wat leven. We waren hier heen gekomen in verband met de grote aanstaande veldslag, die zuidwaarts van Luik door de wereld verwacht wordt en waarvan de invloed zich ook wel in ons land zal doen gevoelen.

Hier in Tilburg kunnen wij de Belgische grenzen gemakkelijk bereiken, tenzij beperkende bepalingen in deze tijd worden gemaakt. Dat viel hier nogal mee en mijn eerste werk in de stad Tilburg was jacht te maken op een berijdbare fiets. Een werkelijk moeilijke onderneming, daar alle rijwielen van enigszins behoorlijke hoedanigheid als na toverslag uit de wereld verdwenen schijnen. Ten slotte vond ik een betrekkelijk voorwereldlijk vehikel, waarmee ik het gewaagd heb mij op Belgisch grondgebied te begeven. Ik heb alle mogelijke fietsen bereden, maar zelden een met zo zware gang als mijn "olifant", zo had ik het ding al dadelijk gedoopt.

Het was een moeilijke trap naar Poppel. De weg, een echte Brabantse, ging over schrikkelijke keien. Wel stond er een rijwielpad aangegeven op de kaart, maar behoudens de bordjes waarop dat pad werd aangeduid, was er weinig van te bemerken. Voor ik Tilburg verliet, zag ik dat thans ook de rode plakaten voor de Landstorm

aangeplakt waren. Het is dus de vraag of ik nog lang uit deze streken voor dit blad zal kunnen schrijven.

Na de 5 km tot Goirle afgerond te hebben, werd het landschap verlatener en doodser en eindelijk kwam ik op een volkomen eenzame, schier eindeloze weg met laag dennenhout en bosjes aan beide kanten en nu en dan rijen eikenbomen, die groeien tot aan de grens. De Nederlandse tolambtenaar deed ik een groot plezier met de Nieuwe Rotterdamse Courant. De man zat er zo verlaten in zijn huisje onder de eikenbomen. Van dat huisje waaide natuurlijk de Nederlandse vlag, maar op naburige woningen zag ik de driekleur eveneens.

Het was omstreeks 4 uur, toen ik de Belgische grens bereikt. De eindeloze weg was hier, op Belgisch grondgebied, met prikkeldraad en omgezaagde bomen versperd. Hele schansen waren daar uitgegraven en het prikkeldraad liep een eind weegs het bos in. Van grenswachten of soldaten was echter geen spoor te bemerken. De enige wachters waren het eenzame rood-wit-blauwe grenspaaltje, waar dichtbij de Belgische vlag wapperde, en dan de borden, waarop aan Nederlandse zijde Rijksrechten, Belgisch tolwezen en aan de Belgische kant Droits de l'Etat, Douane Belge.

Ik liet mijn fiets tegen dat paaltje staan en begaf mij de grens over, om eens in de bossen daar rond te zien, maar alles scheen uitgestorven. Wat later nam ik het ding weer op en vervolgde de weg, waar in de schone heldere zonneschijn de hei bloeide tussen fijn blond gras. Een gestadige noordoostenwind duwde mij voort over het Belgische land. In de verte begon het torentje van Poppel boven het geboomte te rijzen en eveneens een paar aardig gevormde kleurige molens. Plotseling stond ik weer voor een zware omgezaagde eik, dwars over de weg geworpen. Ook deze hindernis

kom ik over. Ik was thans in het dorp. Buiten werken enkele arbeiders in verre korenvelden.

De weg boog zich dan rechts en daar lagen een paar schamele, lage verlaten huisjes en het douanekantoor. Terwijl een slobberige, grote straathond trachtte mij in de benen te bijten, kwam een magere Belgische tolbeambte uit zijn huisje met gesloten luiken, trad op mij toe, mij met zijn scherpe zwarte ogen argwanend en streng onderzoekend aanstarend.

En nu volgde een moeilijke en penibele ondervraging.

Van waar komt gij? Waarheen gaat hij? Wilt gij mij Uw papieren tonen? Wat zijt gij?

Ik zei hem, dat ik naar Turnhout wilde gaan, maar dat het nu te laat was en dat ik het maar bij een bezoek aan Poppel zou laten.

Met grote belangstelling keek hij dan mijn pas in en vergeleek het signalement. "Maar wat wilt ge nu eindelijk in Turnhout doen?" Vroeg hij opeens weer. "Ja, wat doet hij eigenlijk, wat zijt gij?"

"Ik ben journalist."

"Voor welk blad?"

"Nieuwe Rotterdamse Courant."

"Ah, de Nieuwe Rotterdamse Courant." Hij scheen wat bevredigder. "Wilt ge wat door de oorlog op zien te doen?" Ik lachte van ja.

Het gesprek kwam dan op de Duitsers, die op Nederlands gebied zouden zijn geweest. "Geloof dat toch niet, zei ik. Spreek het toch bij uw mensen tegen. Het is onzin."

Er kwam nog een ander heerschap aanrijden, een verver uit Antwerpen, die een loodje aan zijn fiets kreeg. Weldra spraken we weer over de oorlog en over het schieten, dat wij die middag heel in de verte hadden gehoord. Ik merkte op, dat de verver een lintje in de Belgische kleuren in zijn knoopsgat droeg, en vroeg hem: "Waarom draagt ge dat?" "Wanneer je dat in Antwerpen of Brussel niet draagt, slaan ze erop", was het antwoord. Wat later ging ik weer terug en keek nog even om naar de waakzame tolbeambte. Hij ging met een ander in zijn huisje. Een paar vrouwen staken nieuwsgierig hun zorgelijke hoofden buiten de deur. Verder bleef in het zonlicht de straat droevig eenzaam; een klein, stil Belgisch dorp, welks jonge zonen daar ver in het zuiden misschien nu reeds streden in vreselijke strijd. Spoedig lag Poppel achter mij. Maar niet zonder verdere rijwielrampspoeden kwam ik in Tilburg terug. Olifant's voorste helft raakte onklaar en ik ging maar dadelijk een winkel in, om mij een aangener metgezel te verschaffen. In dat magazijn werd echter uitsluitend het merk "Kaiser" verkocht, en ik dacht aan de gevolgen, die het berijden van zulk merk in België zou kunnen hebben. Ten slotte kreeg ik toch nog een ander merk. Dit gaat er nu morgen aan, als ik tenminste nog naar Turnhout ga. "Olifant" staat gelukkig op stal.

Brussel, 13 augustus. De slag rondom Diest, waarvan de betekenis gisteravond door het ministerie van oorlog zelf blijkbaar werd onderschat, is voor België van groot belang geweest. Ziehier een verhaal ervan. Van 's ochtends vroeg trachtten de Duitsers zich een weg te banen naar Brussel, op twee verschillende plaatsen, langs Halen bij Diest en niet ver van Tienen. Onze troepen lieten de vijand naderen; hij werd echter weldra, rond 11 uur, op hevig geschutvuur onthaald. Het werd trouwens al even hevig beantwoord, maar de Duitse artillerie haalt het niet bij de onze, die op 2 km prachtig doel treft. De vijandige cavalerie rukt echter vooruit langs twee zijden,

langs Halen en langs Kortenaeken. Tegen 2 uur in de namiddag werd dat gevecht geweldig, het ging weldra man tegen man. De charge werd van Belgische zijde doorgevoerd; daar het land zeer bebouwd is en de vlakte weinig open, werd de strijd gevoerd in kleine groepjes. Aldus werd op de Duitsers losgerukt, die niet vooruit konden en veel volk verloren. Hun getal was echter heel groot en zou misschien aldus de overhand hebben verkregen, was het niet dat zij onze troepen slechts konden bereiken over een paar bruggen over de Gete, echte thermopylen, waar de Belgen een prachtige weerstand hebben geboden. Niettegenstaande ontzettende verliezen stroomden de Duitsers aldoor maar talrijker toe; op de weg van Herk naar Halen werden zij door onze mitrailleurs letterlijk weggemaaid. Eindelijk moesten zij zich terugtrekken; hun verliezen waren al te groot. Dit geschiedde te Halen.

Te Kortenaeken waren de gebeurtenissen nagenoeg dezelfde; de Belgen, eerst weinig talrijk, kregen dra versterking en list en moed verzekerden de overwinning, waarna ze verder te Halen mee gingen vechten. De strijd had 7 uur geduurd; de Duitsers verloren zowat 3000 man, de Belgen behielden hun positie.

De nacht bleef kalm, maar de Duitsers bleken om 5 uur reeds weer strijdvaardig te zijn, de Belgen trouwens ook. Een nieuw gevecht, ditmaal te Herk-de-Stad (ten oost-zuidoosten van Halen), moet weer voor de vijand zeer slecht zijn uitgevallen. We vervolgen thans zijn cavalerie.

Terwijl onze troepen aldus in het noorden werden aangevallen, poogden de Duitsers hedenochtend een zelfde beweging langs het zuiden uit te voeren. In de streek van Eghezée trachtte een volledige afdeling cavalerie met mitrailleurs tussen de forten van Namen en het gros van ons leger post te vatten, een positie die voor de vijand van het grootste belang kon worden. Zij werd echter te Noville

Taviers (ten noorden van Eghezée) in de pan gehakt. De Duitse verliezen waren weer zeer talrijk. In minder dan 24 uur hebben zij hun belangrijkste kansen om Brussel te bereiken langs de twee gemakkelijkste wegen verloren.

Brussel, 13 augustus. Volgens de Soir worden de gisteren door de Duitsers geleden verliezen op ongeveer 2000 man aan doden en gewonden geschat. De Belgische verliezen zijn niet nauwkeurig bekend. Het aantal gesneuvelden moet zeer gering zijn. De Belgen hadden voornamelijk gewonden, doch betrekkelijk weinig in verhouding tot de Duitse verliezen

In de afgelopen nacht is geen enkele aanval gedaan. Men weet intussen dat de Duitsers hun troepen achterwaarts hebben samengetrokken.

Hedenochtend om 5 uur is het geweervuur hervat, doch op veel grotere afstand dan gisteren.

De Belgische troepen zijn vooruit gerukt. Verse troepen zijn op weg naar het front om de troepen, die gisteren in gevecht waren, te steunen of, zo nodig, te vervangen. De manschappen zijn opgewekt en vol goede moed.

Brussel, 13 augustus. Volgens de laatste berichten over de slag bij Halen waren het patrouilles van karabiniers, die de nadering van de vijand rapporteerden.

De Belgische troepen kozen dadelijk stelling in de loopgraven. Toen de Duitsers aankwamen, werden zij onthaald op een levendig geweer- en geschutvuur.

De vijand schoot op de loopgraven, waarop de Belgen achter Halen terugweken. Weldra kwam er versterking opdagen en het gevecht

duurde de hele dag voort in weerwil van het numerieke overwicht van de tegenstand.

De Duitsers werden eindelijk teruggeslagen.

Halen zelf heeft veel geleden. De nacht verliep aan het front van de Belgische troepen op kalme wijze.

De treinen lopen weer tot Landen.

Brussel, 13 augustus. Volgens de Soir was de toestand in de middag om 5 uur als volgt: de Belgische troepen hebben de Duitsers teruggeslagen en hun belangrijke verliezen toegebracht, zowel op het front van Diest, waar de Duitsers waren teruggekeerd om hun geschut terug te halen als op het front van Eghezée.

De chef van de Belgische staf is te Brussel teruggekeerd om de minister van oorlog en de koning verslag te doen van de gunstige resultaten van deze dag.

Maastricht, 13 augustus. In Luik is de bevolking volkomen rustig en verzet zich geenszins tegen de Duitse bezetting, die met tact optreedt. Berichten dat vele huizen daar zouden zijn verbrand of verwoest, zijn overdreven. Van het stadhuis waait nog steeds de Belgische vlag en de garde civique doet in overleg met de Duitse militaire autoriteiten politiedienst. In een tweetal cafés wordt muziek gemaakt; een Duitse militaire kapel concerteert 's namiddags ten aanhore van een grote menigte, die zich kalm gedraagt.

Maastricht, 13 augustus. Uit Aken, waarheen zij per trein waren vervoerd, kwamen heden talrijke nieuwe Duitse troepen in de streek tussen Moulain en de Maas aan, waar zij het bivak betrokken. Zij zullen vermoedelijk reeds morgen in de ochtenduren de Maas overtrekken, om bij een eventueel échec der Duitse wapenen in

Noord België als reserve te dienen. Ik verneem dat slechts twee Pruisische cavaleriedivisies, tezamen acht regimenten, zich daar bevinden, zomede het 7e, 8e, en 10e legerkorps.

Van nieuwe gevechten bij Tongeren verluidt heden niets; ook was geschutvuur uit die richting niet te bespeuren. Het lid van het hoofdcomité van het Rode Kruis, jonkheer Wittert van Hoogland, is per automobiel naar Aken vertrokken, teneinde een regeling met de Duitse legerautoriteiten te treffen. Nederlandse Rode Kruiswagens is het verboden Belgisch terrein binnen te gaan; Duitse gewonden worden slechts door de Duitse ambulance opgenomen, daar bij vervoer naar Nederlandse hospitalen gewonden na herstel worden geïnterneerd. Sedert twee dagen zijn hier geen gewonden meer binnengebracht. Men hoopt dat de conferentie te Aken gunstig zal aflopen, daar de werkzaamheid van het Nederlandse Rode Kruis zich anders beperken moet tot het verplegen van een honderdtal gewonden, die hier en te Eijsden worden behandeld. Uit hoofde van overvloed aan personeel vertrekken verscheidene artsen, die zich vrijwillig hadden beschikbaar gesteld.

Maastricht, 13 augustus. Ten westen van Visé worden door Duitsers schanswerken aangelegd; er komen daar talrijke Duitse ambulance-auto's met gewonden aan, die in twee hospitalen worden ondergebracht. Er is te Visé gebrek aan chirurgen, vandaar dat er hulp is verzocht van het Nederlandse Rode Kruis.

De conferentie hierover te Aken heeft als resultaat dat uit Aken aan Berlijn toestemming is gevraagd, het Nederlandse Rode Kruis op door Duitsers bezet Belgische gebied werkzaam te laten zijn.

Antwerpen, 13 augustus. Jan Olieslagers heeft aan een Antwerps journalist verklaard dat hij zijn naam "Antwerpse duivel" gestand zal doen. Nooit was hij zo op dreef, zei hij.

De bladen worden overstroomd met brieven van Noord-Nederlanders, onder andere één van de heer Vliegen aan Le Peuple. De Etoile zegt, dat alle misverstand weggeruimd is.

Vanwege de staf is een commissie benoemd, die voor aflevering der neutrale lading van schepen, toebehorende aan de vijandelijke staten, zorgt. Men heeft zich tot de consul van zijn land te wenden. De burgemeester brengt dit besluit van de 11^e door de bladen ter kennis.

Antwerpen, 13 augustus. Stijn Streuvels, die het thuis niet uithoudt, is me daarnet komen vertellen, hoe onze mannen aan de voorposten het stellen. Hij is een en al bewondering voor hun onverschrokkenheid en doodsverachting.

In zijn land is het volkomen rustig. Aan zee moest een man zijn fabriek afstaan aan de overheid. Hij kreeg er een klein fortuin voor en onmiddellijk heeft hij met zijn zoon dienst genomen in het leger en vrouw en dochters waren er gerust in. Onze bladen verhalen het kostelijke verhaal van een soldaat, die twee lanciers gesnapt had en ze binnenbracht, hun koppen gekneld onder zijn armen.

Brussel, 13 augustus. In antwoord op een telegram van de minister van oorlog heeft Asquith, de Engelse minister-president, zijn bewondering betuigd voor de moed en de energie van België, zijn koning, zijn regering en zijn leger. Daarin ziet Asquith het beste bewijs dat Engeland goed heeft gedaan partij te trekken voor België en het internationale verdrag, waarbij de onzijdigheid van België is gewaarborgd, te verdedigen. De houding van België zal de vrije volkeren van Europa tot voorbeeld strekken.

Grey schreef dat hij zich geheel aansloot bij de brief van Asquith.

Brussel, 13 augustus. De bladen verzekeren dat de kolonie geen gevaar loopt; voor de verdediging zijn alle maatregelen genomen, al worden daarover, zoals vanzelf spreekt, geen bijzonderheden bekend gemaakt.

Schending van oorlogsgebruiken.

Brussel, 13 augustus. Het comité van onderzoek nopens de naleving der oorlogswetten heeft een aantal feiten ten laste van de Duitse troepen, die zich thans in België bevinden, geboekstaafd, met name de plundering van gemeentekassen en van de fondsen der agentschappen van de Nationale Bank. Verder herhaalde schending van verschillende artikelen der wetten op de oorlogsgebruiken, in het bijzonder de terechtstelling van militaire krijgsgevangenen, het schieten op personeel der ambulances die bezig waren gewonden op te nemen, en op ambulances, het in brand steken van huizen en het schieten op vreedzame burgers.

Het comité protesteert ook tegen het vasthouden van gijzelaars uit Luik en uit Belgisch Luxemburg.

Een koopman, die in de streek van Gendringen groenten voor Wezel opkoopt, vertelt, dat er dinsdagavond 500 Belgische krijgsgevangenen te Wezel aankwamen. De woede der bevolking was zo groot, dat zij met dezelfde trein verder werden gezonden.

Een officieel bericht van Belgische zijde behelst het volgende:

De regering van het koninkrijk België heeft met verontwaardiging bij alle regeringen geprotesteerd tegen de voorstelling van het Wolff-bureau te Berlijn. Het is onwaar, dat de bewoners in de omtrek van Luik hebben deelgenomen aan de gevechten; het is onwaar, dat in hinderlaag verborgen inwoners Duitse geneesheren, die gewonden verpleegden, hebben gefusilleerd. Het is onwaar, dat gewonden

bloot hebben gestaan aan wreedheden van de zijde der Belgen. België is ondertekenaar van de conventie van Den Haag betreffende de wetten en gebruiken in de oorlog. Het komt deze conventie nauwgezet na. Van het begin der vijandelijkheden af hebben de Belgische autoriteiten de bevolking eraan herinnerd, dat de burgers zich volkomen moesten onthouden van het gebruik maken hunner wapenen tegen de overweldigers en dat alleen het leger en de brandweer, die beiden aan de gestelde voorwaarden voldoen, daartoe het recht en de plicht hebben.

Vrijdag 14/08/1914 - avondeditie

Brussel, 14 augustus. Een nieuw treffen heeft donderdagavond omstreeks 5 uur 30 plaats gehad te Geetbets (6 km ten zuiden van Halen). De Belgen streden tegen 400 Duitsers, die op de vlucht werden gedreven.

Het aantal Belgische gewonden in het gevecht bij Halen zou 200 bedragen.

Men zegt, dat de treinen weer tot Waremmen lopen. Onder voorbehoud wordt melding gemaakt van het gerucht, dat generaal von Emmich dood zou zijn.

Londen, 14 augustus. De Daily News verneemt uit Brussel, dat het gevecht bij Diest gisteren niet meer geweest schijnt te zijn dan een meten van krachten. De Duitsers zijn er door ingelicht en het opofferen van mensenlevens speelt, wanneer men oordeelt naar de slachting, die er bij Luik heeft plaats gehad, een zeer kleine rol in hun veldtochtplan.

Brussel, 14 augustus. De kassier van de Luikse bank, die op zijn fiets hierheen is gereden om geld te halen, vertelt, dat hij over Hoi en Namen is gegaan en vrij gemakkelijk uit Luik is weggekomen. De Duitsers gaan, volgens hem, ijverig voort met zich op de verdediging tegen een offensieve beweging voor te bereiden. Zij maken echter tevens de indruk, gereed te willen zijn voor een overhaaste aftocht en werken met spoed aan schipbruggen over de Maas. Hun houding tegenover de bevolking van Luik moet op het ogenblik niets abnormaals bieden.

Brussel, 14 augustus. Het officiële bericht van het Belgische ministerie van oorlog, om 12 uur 's morgens bekendgemaakt, luidt:

Uit de verkregen inlichtingen blijkt, dat de toestand zowel voor ons als voor onze bondgenoten gunstig blijft. De berichten uit Lotharingen zijn in het bijzonder zeer goed, voor wat de Fransen aangaat.

Men verwacht een nieuwe onderneming der Duitsers tegen ons, maar alle beschikkingen zijn genomen, om ze tegen te gaan, gelijk tot hier toe gebeurd is. Van de overgave van een der forten om Luik kwam geen bericht. Wat hieromtrent wordt verteld, dient beschouwd als onjuist.

Maastricht, 14 augustus, 11 uur 35 in de voormiddag. Nog steeds horen we hier bij tussenpozen het kanongebulder. Vooral aan de Brusselse poort klonk het hevig.

Het heet dat de Duitse legertroepen nog steeds van Aken uit over de brug in Lixhe doortrekken. Bij elke compagnie was een veldkeuken, die in volle werking was. In Aken hebben de mensen inkwartiering en elke dag worden de ene ingekwartierden weer afgelost door nieuwe.

Hoe weinig geloof men kan schenken aan berichten van ooggetuigen, blijkt uit een mededeling in de Soir van een heer, die op zijn terugreis naar Brussel te Maastricht in de Maas lijken van soldaten en paarden gezien had. Nu is hier geen enkel lijk komen afdrijven.

België en Oostenrijk-Hongarije.

Brussel, 14 augustus. De gezant van Oostenrijk bij het Belgische hof heeft aan een medewerker van de Chronique de volgende verklaringen afgelegd:

Er bestaat geen staat van oorlog hoegenaamd tussen Oostenrijk-Hongarije en België. De diplomatische relaties gaan hun normale gang, voor het grootste nut van beide staten, die alle twee hun vriendschappelijke betrekkingen, welke altijd hebben bestaan, ongeschonden wensen te behouden.

Het is dan ook hoogst jammer, dat de trouwens goed te begrijpen opschudding, door de oorlog met Duitsland uitgelokt, pijnlijke vergissingen tot gevolg heeft gehad. Te veel mensen verwarren de twee landen. Een groot gedeelte van ons keizerrijk spreekt Duits. Dit legt natuurlijk in zekere mate de dwalingen uit, die niettemin zeer te betreuren zijn.

Oostenrijks Hongaarse landgenoten meldden zich hier gekwetst bij het gezantschap aan. Men had ze voor Duitsers gehouden. Die feiten zijn meer of minder te verklaren, maar dan alleen in de eerste dagen van emotie. In de hotels van de zee kust werden zij verzocht zo spoedig mogelijk te vertrekken.

Nochtans hebben in Oostenrijk-Hongarije de autoriteiten bevel gegeven, op heel het grondgebied de Belgen volkomen met rust te laten. Het spreekt vanzelf, dat zo het misverstand bleef duren, de

toestand niet meer dezelfde zou zijn en de Belgen hebben grote belangen in Oostenrijk-Hongarije.

Aldus de Oostenrijks Hongaarse gezant.

Boncelles.

Een Belg in Engeland, heeft van zijn broer, die zich bij de Belgische troepen bevindt, een brief ontvangen over de vernieling van het Belgische dorpje Boncelles, door de Belgen zelf.

“Om 10 uur maandagavond (drie augustus) werden de vreedzame bewoners van Boncelles (een dorpje vlakbij het fort van die naam bezuiden Luik) plotseling herinnerd aan de vreselijke betekenis van het woord “oorlog”. Een genie-officier, vergezeld door een groot aantal sappeurs, klopte aan iedere deur en bracht de boodschap, dat alle huizen moesten worden verbrand om het schietveld der kanonnen van het fort vrij te maken. Er mocht geen ogenblik verloren gaan; en wie wilde mocht een schuilplaats zoeken in het fort. Terwijl de officier sprak, droegen de sappeurs hout, poetskatoen, petroleum enzovoort aan.

De mensen die om de forten wonen weten, eens en voor altijd, dat in oorlogstijd de noodzakelijkheid zich kan voordoen, dat de fortautoriteiten de huizen der dorpingen laten vernielen. Maar in dit geval waren zij ‘s middags niet gewaarschuwd, en de meeste mensen waren al naar bed gegaan toen men hen nog laat in de avond hun lot kwam aanzeggen. Ik kan de hartverscheurende tonelen, die wij die nacht hadden te aanschouwen, niet beschrijven. Al wat ik mij er van herinner is dat de vrouwen weenden, de kinderen baden. Stel het u eens voor: de meesten van die vrouwen hebben mannen, broeders, zonen in de gelederen, en thans komt men haar huizen verbranden. Enkele vrouwen smeekten de soldaten om tenminste

wat huisraad te mogen redden, maar de troepen namen haar vriendelijk doch vastberaden bij een arm en zetten haar op straat. Intussen waren de soldaten de huizen binnengegaan met hout, hooi en petroleum en staken overal de brand in. De vrouwen, die de brandende huizen wilden binnengaan, om zo mogelijk nog iets te redden, werden teruggedrongen door de soldaten. Het was begonnen te regenen en hier en daar was het vuur uitgegaan. Maar de soldaten kwamen dan met nieuwe voorraden met in petroleum gedrenkt poetskatoen, die aan de punt van de bajonetten naar binnen werden gestoken.

Een man die juist uit zijn huis naar buiten was gebracht en die eerst met verdwaasd gezicht het werk der soldaten had aangestaard, kwam plotseling in actie en hielp in persoon de soldaten zijn huis in brand steken. Toen dit voorbeeld eenmaal gegeven was, hielp al spoedig de hele mannelijke bevolking mee. Toen om 10 uur 30 de noodklok begon te luiden, stonden er zeker 50 boerenstulpen in brand.

Daarop moest de oude, merkwaardige dorpskerk met haar vierkante toren eraan geloven. Hout en poetskatoen waren tot bij het altaar en in de toren zo hoog mogelijk opgetast. Even later was een reusachtige vuurtoorts alles wat er van over was.

In het geheel werden op deze wijze 130 huizen vernield en daarna werden alle bomen van het dorp omgekapt.”

Het Belgische veldleger.

Em. Cammaerts, een Belg, geeft in de een overzicht van de militaire voorbereiding aan Belgische kant. Zelfs met de derde divisie, die uit Luik terug is gekomen, mee, gelooft hij niet, dat het Belgische veldleger sterker dan 120.000 man is. Geen man kan op dit ogenblik

gemist worden van de mobiele verdediging van Namen, en de forten om Antwerpen heen kunnen niet zonder bezetting blijven. Men moet ook niet vergeten, dat het Belgische ministerie van oorlog nog niet heeft opgegeven, hoeveel soldaten er bij de verdediging van Luik gesneuveld zijn.

De schrijver twijfelt niet aan het moreel van de troepen. Na de proef, die zij bij Luik hebben doorstaan, zullen alle korpsen dezelfde vastberadenheid tonen als de derde divisie. Men kan ook op de wijsheid van de leiders rekenen. De wijze waarop de troepenbewegingen verhinderd zijn, is een goed voorteken. Ondanks zijn leeftijd heeft koning Albert aldoor het grootste doorzicht getoond.

De enige reden van bezorgdheid voor de Belgen die getuige zijn geweest van de hervorming, die hun leger in de twee laatste jaren heeft ondergaan, ligt in de strijdvaardigheid van hun veldartillerie. Da Belgische kanonnen zijn van het laatste model, maar twee jaar geleden heette het, dat het aantal manschappen en paarden niet voldoende was om ze alle te kunnen gebruiken, zodat elke groep, in plaats van drie batterijen, maar twee batterijen in het veld kon brengen. Er is in die tijd een heftige polemiek gevoerd over hetgeen men de "ontreddering van de artillerie" noemde.

Er is middelerwijl tijd genoeg geweest, om voor de nodige manschappen en paarden te zorgen, zodat nu misschien alle kanonnen te gebruiken zijn. Toch mag men niet uit de schitterende verdediging van Luik afleiden, dat alle andere afdelingen van het leger op zulke hoogte zijn gebracht. De persoonlijke invloed van generaal Leman heeft zich ongetwijfeld voor een groot deel bij de versterking van de Luikse forten laten gelden. Bovendien was die stelling de gevaarlijkste in België en zal de aandacht van het

departement van oorlog daar misschien vooral op gevestigd geweest zijn, met terzijdestelling van minder voorname kwesties.

Cammaerts meent ten slotte, dat het leger der verbondenen misschien in aantal de Duitsers de baas is, maar dat de Duitse artillerie vermoedelijk bij de Belgische in het voordeel zal zijn.

Niets is meer verkeerd dan om de waarde van zijn vijand te onderschatten. Men heeft in de afgelopen week veel gehoord van hongerende, onwillige Duitse soldaten, die door de officieren tot vechten werden aangedreven. Tegen zulke overdrijvingen moet men zich hoeden en men moet niet te veel waarde hechten aan de praatjes van enkele opgewonden lieden, die maar al te bereidwillig door sommige journalisten voort verteld worden.

De Duitse soldaat is nog altijd even dapper. Hij zal spoedig tegenover de Fransman, zijn ervvijand, staan. Zo hij verslagen wordt, zal dat niet mogelijk zijn zonder dat hij eerst een wanhopige tegenstand heeft geboden.

In het stuk "De vesting Luik" (avondblad van gisteren) wordt in de derde zinsnede de afstand Maastricht-Namen opgegeven 16 ½ mijl te zijn. Bedoeld is de mijl van 4444 m.

Een der Engelse ochtendbladen meldt, dat twee Duitse ruiters, die voor Hasselt waren gesneuveld, door de Belgen zouden worden begraven, toen bij het doorzoeken van hun kleding, bij de een 10.000 mark in goud en bij de ander 5000 mark in goud werd aangetroffen.

Waarschijnlijk behoorden deze Duitsers tot het commissariaat van hun troepenafdeling.

Vandervelde, het pas tot minister van staat benoemde Belgische socialistische kamerlid, heeft een oproep gericht tot alle Belgische

mannen, die niet onder de wapenen zijn, om aan het werk te blijven. “Wij kunnen niet allen vechten, zegt hij, maar allen kunnen we direct of indirect meewerken aan de verdediging van het land in de grote strijd voor democratie en het handhaven van de politieke vrijheid van Europa. Laat eenieder aan zijn taak blijven en laten zij, die niet meer kunnen vechten, de moed hebben, de moeilijke moed, om te blijven werken terwijl er over het lot van Europa beslist wordt.”

De oorlogslegende groeit dan aan. Volgens de bijzondere correspondent van de Times te Brussel vechten de Belgen voor huis en geloof! Overigens geeft de correspondent een treffende beschrijving van de vastberaden geest, die heel het Belgische volk bezit.